

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕХНІКУМ ПРОМИСЛОВОЇ АВТОМАТИКИ
ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

МАТЕРІАЛИ

III-ї науково-методичної конференції
серед викладачів ВНЗ I-II рівнів акредитації
Одеської національної академії харчових технологій

***Послідовність загальної середньої, професійної та вищої
освіти як потреба і виклик сучасного суспільства***

25 березня 2016 року

Одеса-2016

Склад оргкомітету конференції:

Голова:

Трішин Федір Анатолійович

проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н, доцент

Заступник голови:

Єпур Ольга Сергіївна

директор технікуму промислової автоматики ОНАХТ

Члени оргкомітету:

Глушков Олег Анатолійович

директор технікуму газової і нафтової промисловості ОНАХТ

Коваленко Анатолій Володимирович

директор Одеського технічного коледжу ОНАХТ

Левчук Юлія Сергіївна

заступник начальника методичного відділу ОНАХТ

Лукіяник Олександр Григорович

директор механіко-технологічного технікуму ОНАХТ

Мураховський Валерій Генріхович

начальник методичного відділу ОНАХТ, к.ф-м.н., доцент

Секретар оргкомітету:

Оксаніченко Вікторія Леонідівна

заступник директора з навчально-методичної роботи технікуму промислової автоматики ОНАХТ

Напрями роботи конференції:

1. Організаційні та методичні засоби впровадження новітніх технологій навчання, виховання студентів та забезпечення якості освіти.
2. Використання інформаційних та комунікаційних технологій в освітньому процесі.
3. Організація самостійної роботи студентів як важлива складова забезпечення якості вищої освіти.
4. Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця.

ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ MOODLE В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
Корнієнко Ю.К.	73
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
Ксендзенко О.П.	76
ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ РІЗНИХ ФОРМ ТА МЕТОДІВ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ (НА ПРИКЛАДАХ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ЕЛЕМЕНТАМИ АНАЛІЗУ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ)	
Левчук Т.Г.	83
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	
Нікішин В. П.	88
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Нічик Н.О.	93
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	
Овсова Г.В.	99
ВИХОВАННЯ ДУХОВНОСТІ У СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	
Ольховська В.В.	105
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ТВОРЧОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Склярова Ю.О.	111
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ	
Скорнякова О.В.	116
ОЦІНКА ЯКОСТІ ОСВІТИ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТІСТНОГО ПІДХОДУ	
Стоянова Р.В.	125
ПЕРЕВАГИ ІНТЕГРАЦІЇ СЕРЕДНЬОЇ, ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ОТКОНАХТ	
Суліма Ю.Ю.	130
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНІ СПОСОБИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ	
Ткачук О.М.	133
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Федоров М.О.	141

*Склярова Ю.О.
Викладач професійно-орієнтованих дисциплін,
Голова циклової комісії програмування
Технікум промислової автоматики ОНАХТ*

«ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ТВОРЧОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Самостійна робота - це вид навчальної діяльності, що виконується студентами без безпосереднього контакту з викладачем або керований викладачем опосередковано через спеціальні навчальні матеріали; невід'ємна обов'язкова ланка процесу навчання, що передбачає насамперед індивідуальну роботу учнів із використанням функції викладача або підручника, програми навчання.

У сучасній дидактиці самостійна робота студентів розглядається, з одного боку, як вид навчальної праці, який здійснюється без безпосереднього втручання, але під керівництвом викладача, а з іншого - як засіб залучення студентів в самостійну пізнавальну діяльність, формування у них методів організації такої діяльності. Ефект від самостійної роботи студентів можна отримати тільки тоді, коли вона організовується і реалізується в навчально-виховному процесі в якості цілісної системи, що пронизує всі етапи навчання студентів у вузі.

В ході самостійної роботи студент може:

- засвоїти теоретичний матеріал по досліджуваній дисципліні (окремі теми, окремі питання тим, окремі положення і т. Д.);
- закріпити знання теоретичного матеріалу, використовуючи необхідний інструментарій, практичним шляхом (рішення задач, виконання контрольних робіт, тестів для самоперевірки);
- застосувати отримані знання та практичні навички для аналізу ситуації і вироблення правильного рішення (підготовка до групової дискусії, підготовлена робота в рамках ділової гри, письмовий аналіз конкретної ситуації, розробка проектів і т. Д.);
- використовувати отримані знання та вміння для формування власної позиції, теорії, моделі (написання випускної (дипломної) роботи, виконання науково-дослідної роботи).

Самостійна робота являє собою особливу, вищу ступінь навчальної діяльності. Вона обумовлена індивідуальними психологічними відмінностями учня і особистісними особливостями і вимагає високого рівня самосвідомості, рефлексивності. Самостійна робота може здійснюватися як в позааудиторний час (будинки, в лабораторії), так і на аудиторних заняттях в письмовій або усній формі.

Самостійна робота студентів є складовою частиною навчальної роботи і має на меті закріплення і поглиблення отриманих знань та навичок, пошук і придбання нових знань, в тому числі з використанням автоматизованих

навчальних систем, а також виконання навчальних завдань, підготовку до майбутніх занять, заліків та іспитів. Організовується, забезпечується і контролюється даний вид діяльності студентів відповідними кафедрами.

Самостійна робота призначена не тільки для оволодіння кожної дисципліною, а й для формування навичок самостійної роботи взагалі, в навчальній, науковій, професійній діяльності, здатності приймати на себе відповідальність, самостійно вирішити проблему, знаходити конструктивні рішення, вихід із кризової ситуації і т. інш. Значимість самостійної роботи виходить далеко за рамки окремого предмета, в зв'язку з чим випускаючі кафедри повинні розробляти стратегію формування системи умінь і навичок самостійної роботи. При цьому слід виходити з рівня самостійності абітурієнтів і вимог до рівня самостійності випускників, з тим щоб за весь період навчання достатній рівень був досягнутий.

Згідно нової освітньої парадигми незалежно від спеціалізації і характеру роботи будь-який початківець фахівець повинен володіти фундаментальними знаннями, професійними вміннями та навичками діяльності свого профілю, досвідом творчої та дослідницької діяльності за рішенням нових проблем, соціально-оціночної діяльності. Дві останні складові освіти формуються саме в процесі самостійної роботи студентів. Крім того, завданням кафедр є розробка диференційованих критеріїв самостійності в залежності від спеціальності і виду діяльності (дослідник, проектувальник, конструктор, технолог, ремонтник, менеджер та ін.).

Головними особливостями організації навчання в вузі є специфіка застосовуваних методик навчальної роботи і ступінь самостійності учнів. Викладач лише направляє пізнавальну активність студента, який сам здійснює пізнавальну діяльність. Самостійна робота завершує завдання всіх видів навчальної роботи. Ніякі знання, не підкріплені самостійною діяльністю, не можуть стати справжнім надбанням людини. Крім того, самостійна робота має виховне значення: вона формує самостійність не тільки як сукупність умінь і навичок, а й як рису характеру, яка відіграє суттєву роль в структурі особистості сучасного фахівця вищої кваліфікації. Тому в кожному вузі, на кожному курсі ретельно відбирається матеріал для самостійної роботи студентів під керівництвом викладачів. Форми такої роботи можуть бути різними - це різні типи домашніх завдань. У вузах складаються графіки самостійної роботи на семестр з додатком семестрових навчальних планів і навчальних програм. Графіки стимулюють, організують, змушують раціонально використовувати час. Робота повинна систематично контролюватися викладачами. Основою самостійної роботи служить науково-теоретичний курс, комплекс отриманих студентами знань. При розподілі завдань студенти отримують інструкції по їх виконанню, методичні вказівки, посібники, список необхідної літератури.

Активна самостійна робота студентів можлива тільки при наявності серйозної та стійкої мотивації. Відомо, що мотивація - це сукупність факторів, що стимулюють і спонукають людину до вчинення будь-якої дії в рамках певної діяльності. При цьому діяльність, як правило, полимотивована, тобто

збуджується одночасно декількома мотивами. Мотивація виконує три регулюючі функції по відношенню до дії:

- спонукає, тобто дає руховий імпульс або мотив для того, щоб особистість почала діяти.
- смислообраз, тобто надає діяльності глибокий особистісний сенс,
- організуючу, тобто спирається на цілепокладання, коли усвідомлені мотиви перетворюються в мотиви-мети,

Саме така мотиваційна ієрархія лежить в основі пізнавальної самостійності, формування якої має стати суттю освітнього процесу. Пізнавальна активність, а, отже, здатність до самоосвіти у одних студентів носить генезисний характер, у інших ці якості потрібно формувати через таку організацію навчального процесу, коли самостійна робота стає ключовою ланкою. Мета полягає в тому, щоб «навчити студентів вчитися». Іншими словами головне завдання кожного педагога і освітнього процесу в цілому полягає в тому, щоб навчити студента самостійно використовувати свій інтелектуальний, психологічний, творчий і мотиваційний ресурс, а не звинувачувати його в незнанні фактичного матеріалу. Необхідно допомогти студенту перейти від «формального» мотиву (наприклад, вивчити матеріал, щоб не отримати незадовільну оцінку) до цілком усвідомленої самостійної пізнавальної діяльності (наприклад, студент має на меті вдосконалення професійно значущих знань і умінь з тим, щоб забезпечити собі переваги на високо конкурентному ринку праці). Таким чином, загальний висновок зводиться до того, що мотивація є важливим елементом успішності самостійної роботи.

Для ефективного навчання СРС повинна відповідати цілям навчальної дисципліни, мати методичний супровід, контролюватися з боку викладача і студента. Важлива умова успішного виконання роботи - вона повинна бути цікава викладачеві і студенту. Професіоналізм викладача багато в чому визначається вмінням ставити перед учнями цікаві завдання. Студенту цікавою робота може бути тоді, коли дозволяє йому реалізувати свої здібності, можливості і попутно освоїти ряд компетенцій, якими він не володів раніше. Крім того, завдання повинна бути важкою, але в той же час реально здійсненою (н. Враховувати рівень знань студентів і час для реалізації). Цікаве завдання - це творче завдання. Таке завдання, при вирішенні якої виникає необхідність у наступних видах діяльності: зіставляти, аналізувати, інтерпретувати, застосовувати відомі методи в нових умовах, оформити, представити в доступній для сприйняття формі. Т.ч. для того, щоб СРС була ефективною вона повинна бути творчою. Творча СРС може бути реалізована як в аудиторії, так і за її межами. Ця різниця в форматі важлива для реалізації різних педагогічних прийомів і дає викладачеві більше можливостей знайти підхід (методи, технології) до навчання групи в цілому і індивідуально до кожного

Викладачі повинні мати можливість займатися, перш за все, освітнім процесом, це основний вид діяльності викладача. Організація творчої СРС (методичний супровід, форми контролю) вимагає часу, часто більшого, ніж

зазначено в документах, що регламентують діяльність викладача. Взагалі, підготовка до занять, підготовка завдань - основний вид роботи викладачів, який залишається «за кадром» і часто не зрозумілий для тих, хто не має безпосереднього відношення до ведення курсів дисциплін. Тут ми не зменшує важливість наукової роботи викладача. Складним моментом при реалізації творчої СРС є етап оцінювання (контролю) роботи. Без оцінювання не може бути прогресу. Для того щоб намітити подальший напрям розвитку важливо зрозуміти, чого вдалося досягти на попередньому етапі. У той же час існуюча рейтингова система, призначення стипендії за результатами оцінок мало сприяють мотивації до творчої СРС. Крім того, оцінки ще й викликають ерозію відносин учитель-учень. Сучасний підхід в освіті - партнерські відносини, засновані на довірі. Правомочність оцінки підкреслює різницю в статусі «партнерів», руйнує мотивацію до творчості. Оцінку роботи ми пропонуємо проводити у вигляді: саморефлексії студента (що дізнався, чого навчився), діалогу студента і викладача (очікування від результатів виконання роботи обох сторін, що збіглося, в чому полягають шляхи поліпшення постановки задачі і її виконання).

Інформаційні технології в освіті – це не просто засоби навчання, а й якісно нові технології в підготовці конкурентоздатних фахівців. Вони дозволяють істотно розширити творчий потенціал студентів, виходячи за рамки традиційної моделі навчання. Вміння вчитися самостійно набувається з застосуванням електронних навчальних матеріалів, освітніх баз даних, комп'ютерних навчальних програм, систем тестування. Навчити студентів користуватися можливостями самостійної роботи з урахуванням інформаційних технологій – це складний і тривалий процес. У дидактиці зазначено, що розвиток самостійності відбувається безперервно, від початкового до вищого рівнів самостійності – творчого рівня самостійності. Проста репродуктивна самостійність – це відтворення, яке характеризується виконанням студентами завдань, які вимагають відтворення набутих знань. Під творчою самостійністю розуміють таку діяльність, у результаті якої самостійно відкривають щось нове, нетривіальне. Самостійну роботу студентів при вивченні дисциплін навчального плану у коледжі з використанням інформаційних технологій можна організувати як систему:

- роботи з електронними виданнями в бібліотеці, підготовки до практичних занять;
- виконання індивідуальних завдань на основі використання інформаційних технологій;
- поточної атестації за допомогою електронного тестування;
- використання освітніх сайтів та автоматизованих навчальних програмних засобів

Одним із засобів організації самостійної роботи студентів є Інтернет, застосування якого в навчальному процесі має ряд переваг: можливість отримати актуальну інформацію по конкретній проблемі, користуватися

електронними підручниками і енциклопедіями, можливість мати індивідуальний графік роботи, брати участь у конференціях і чатах.

Інтенсивність спілкування студента з викладачем при використанні мережевих можливостей зростає, навчальний процес стає більш індивідуалізованим (на власну адресу студент отримує план роботи, методичні матеріали, викладач отримує роботи студента, має можливість рецензувати і надавати консультації).

Сьогодні створюється велика кількість освітніх ресурсів в мережі Інтернет. Набувають популярності системи тестування, віртуальні лекції, лабораторії, коли користувачеві досить мати комп'ютер і підключення до мережі для отримання завдань, спілкування з викладачем.

Використання мереж підвищує роль самостійної роботи студента і дозволяє кардинальним чином змінити методику викладання. Студент може отримувати всі завдання і методичні вказівки через сервер.

Методика надання консультацій викладачем може здійснюватися за допомогою електронних повідомлень.

Доступним і простим засобом інформаційних технологій самотестування є тести «on-line», які дозволяють в режимі реального часу визначити свій рівень знань, виявити помилки і отримати рекомендації щодо подальшого вивчення матеріалу. Таким чином, можливості сучасних інформаційних технологій мають великий спектр використання в галузі освіти, дозволяють підвищити зацікавленість студентів, розвинути самостійність студентів при вивченні матеріалу, надати зручний графік виконання і здачі завдань при збереженні контролю викладача.

Використання мережевих технологій при організації самостійної роботи обумовлюється наступними аспектами: диференціація процесу навчання, широкі можливості засобів інформаційних технологій, які дозволяють залучати різні ресурси для підготовки методичного забезпечення, охоплення широкої аудиторії, можливість оперативного оновлення інформації, використання безпосередніх посилань на інші ресурси Інтернет і т. п. При організації самостійної роботи студентів заочної та дистанційної форми навчання вони грають ключову роль, так як при цьому оптимально використовуються можливості реалізації таких принципів навчання, як активність і доступність.

Інтенсивність спілкування студента з викладачем при використанні мережевих можливостей зростає, навчальний процес стає більш індивідуалізованим (на власну адресу студент отримує план роботи, методичні матеріали, викладач отримує роботи студента, має можливість рецензувати, надавати консультації), а в навчальному матеріалі можуть бути використані всі можливості сучасних технологій. Інформаційні технології дозволяють організувати самостійну роботу студентів на більш високому та якісно новому рівні. Відбуваються етапи зростання самостійності від опосередкованої керівної ролі викладача до самоуправління пізнавальною діяльністю за допомогою мережевих технологій.

Використані джерела

1. Машбиц Є.І. Комп'ютеризація навчання: проблеми і перспективи. К.: ІЗМН, 1997. - 264 с.
2. Жалдак М.І. Система підготовки вчителя до використання інформаційних технологій в навчальному процесі. - М., 2004. - 48 с.
3. Основи Нових інформаційних технологій навчання: посіб. для вчителів / Авт. кол.; за ред. Ю.І. Машбіца. - К.: ТЗМН, 1997. - 264 с.
4. Боденко Б.Н. Ціннісно-мотиваційні орієнтації студентів як важливий фактор становлення їх соціально-психологічної захищеності (До проблеми моніторингу якості освіти): Зб. статей під науковою редакцією проф. І.А. Зимової. - М.: Дослідницький центр проблем якості підготовки фахівців, 2000..
5. Борисова Н.В. Конкурентоспроможність майбутнього спеціаліста як показник якості і гуманістичної спрямованості вузів підготовки // Гуманізація освіти. Вип. № 1. - Набережні Човни, 1996..
6. Вербицький А.А., Платонова Т.А. Формування пізнавальної і професійної мотивації студентів. - М.: НІВШ, 1998..
7. Абрашкін І.А., Боєв О.В., Воронова Г.А., Епіхін А.В. та ін. Стандарти і керівництва щодо забезпечення якості основних освітніх програм підготовки бакалаврів, магістрів і спеціалістів з пріоритетних напрямів розвитку Національного дослідницького Томського політехнічного університету (Стандарт ООП ТПУ): Зб. нормативно-виробничих матеріалів. - 4-е изд., 3-е изм. і доп. - Томськ: Вид-во Томського політех. ун-ту, 2012. - 206 с.
8. Ваганова О.І. Розвиток критичного мислення студентів на заняттях з педагогіки: Навчальний посібник. - Н. Новгород: ВГПУ, 2009. - 92 с. 3. Редько Л. А., Плотнікова І. В. Досвід організації навчання керуванню якістю // Стандарти і якість. - 2014 року - №. 1. - С. 68-73

Скорнякова О.В.

Викладач,

голова циклової комісії

Одеський технічний коледж ОНАХТ

«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ»

На сучасному етапі розвитку України актуальним для вищої школи є створення умов підготовки компетентного конкурентоспроможного фахівця, психологічно готового до майбутньої професійної діяльності.

Актуальність дослідження питань формування конкурентоспроможності фахівця зумовлена жорсткістю вимог ринку праці в сучасних умовах. В умовах, коли вимоги та потреби ринку інтелектуальної праці швидко змінюються, система професійної освіти повинна надавати можливість студентам